

tokpolitikai és társadalmpolitikai intézményt megalkotni képesek legyünk. Abból az érdekelődésből és helyeslésből, a mellyel a kormány által lanszított eszme találkozott, talán szabad levonni azt a következtetést, hogy a kormány helyes uton indult meg akkor, midőn ezeket a nehéz és társadalmilag, gazdaságilag és politikailag egyaránt fontos problémákat ezen az uton kívánja megoldani és én azt hiszem, tisztelt uraim, hogy a helyzetnek csak rövid áttekintése is meggyőző mindenkit arról, hogy az eljárás helyes volt. Ha tekintetbe vesszük azokat a nagy erőfeszítéseket, melyeket a törvényhozás és a kormány egy pár évtized óta a gazdasági élet föllendítése érdekében tesz, a gazdaságot tágabb értelemben véve, meg fogunk győződni, hogy ezeknek az erőfeszítéseknek sok tekintetben gyümölcsöző eredményei máris észlelhetők. És ha figyelembe vesszük, hogy az állami költségvetés útján az ország, illetve a törvényhozás évről-évre mind nagyobb áldozatokat hoz a mezőgazdasági élet fejlesztésére, azt is észrevehetjük, hogy ezek a nagy pénzáldozatok már meglehetősen megtermékenyítették a talajt. Látjuk, hogy a gazdasági intelligencia fejlődik. Az intenzív gazdálkodás, ha lassan és fokozatosan is, mégis mindinkább tér nyer. A termelés mennyiségileg és minőségileg javul, halad és mindezek következtében észlelhetjük, hogy a birtokok jövedelmezősége s részben ez okon, részben más okok következtében a birtokok ára rendkívüli mértékben emelkedett. Ezen a téren tehát a haladás, a fejlődés kétségtelen.

Azonban nem így vagyunk a birtokmegosztás kérdésével és mindazokkal a kérdésekkel, a melyek ezzel szoros kapcsolatban vannak, a kivándorlással, a városi proletárius szaporodásával, a melyek mind rendkívüli fontosságú politikai és társadalmi kérdések. Ezen a téren van bizonyos processzus folyamatban és folyik a birtokföldarabolás, azonban minden nagyobb cél és vezéreszme nélkül, úgy hogy azok a jelenségek, melyeket e tekintetben látunk, nemcsak nem megnyugtatók, de igen sok tekintetben aggodalomra adnak okot társadalmilag és politikailag is. Azt hiszem, mindezek alapján egészen természetes, hogy a kormány egész törekvését erre a pontra koncentrált és itt igyekezett a baj gyökerét megfogni. Én nem élek abban az illúzióban, hogy ez intézmény létesítésével mi a kérdést már gyökeresen megoldottuk. Nagyon sok és nagyon intenzív és körültekintő munkára lesz még szükség, hogy e téren bizonyos eredményeket elérjünk. Azonban másrésről nem szabad kicsinyelni ezt az eredményt sem, mert a legnehezebb ponton, a kezdeten túl vagyunk, megtaláltuk az utat, a melyen haladnunk kell és sikerült megalakítanunk egy olyan organizmust, a mely eddig hiányzott s a mely hivatva lesz mind e problémákkal magasabb szempontból, állami szempontból foglalkozni és foglalkozni mindazokkal a kérdésekkel, a melyek e szakmába vágnak, melyekkel a magánvállalkozás a dolog természeténél fogva nem foglalkozott és nem foglalkozhatott. Ez alkalommal nem szándékozom becses türelmüket hosszas előadással és fejtegetéssel fárasszani az előttünk álló feladatok nagyfontosságú tekintetében és a feladatok sokszerűségében. Önök évtizedek óta foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel, bizonyára teljesen alaposan ismerik azok horderejét, a kérdések sokszerűségét tekintetében pedig senki sem volna képes kimerítően nyilatkozni, mert kétséget nem szenved, hogy ama problémákon kívül, melyek a törvényben és az alapszabályokban föl vannak sorolva, a gyakorlati élet új és új problémáit fog fölvetni, melyekre nézve ma eljárási szabályokat föllátni nem lehet és a melyeknek teljesen célszerű, az állam érdekében kívánatos megoldása a megalakítandó intézet vezetőinek bölcsességétől és tapintatától fog függni. Ezek után nem marad más részemről hátra, minthogy megköszönjem újólag azt a szíves támogatást, mellyel a multban részesíteni méltóztattak a kormány törekvéseit és arra kérem önöket, tisztelt uraim, méltóztassanak ezt a jóakaratu támogatást az új intézettel szemben az általa megoldandó állami érdekű kérdések helyes megoldása céljából továbbra is föntartani. Ezzel megnyitom a mai alakuló közgyűlést.

Az elnök ezután konstatálja a közgyűlés szabályszerű összehívását és határozatképességét. A jegyzőkönyv vezetésére fölkérte Walkó Lajos dr. miniszteri titkárt, hitelesítésére pedig Dessewffy Aurél gróf titkos tanácsost, Imrédy Kálmán udvari tanácsost és Seidl Ambrus miniszteri tanácsost.

Walkó Lajos dr. jegyző fölvasta az állam és az alapító-intézetek által jegyzett üzletrészek mennyiségéről szóló kimutatást és konstatálta a harminc százalékos készpénz befizetést. A közgyűlés ezután teljes terjedelemben elfogadta az alapszabálytervezetet és áttért a megalakulásra.

Lukács László pénzügyminiszter az 1911. évi XV. törvényekben adott jogánál fogva Teleszky János dr. pénzügyi államtitkárt az intézet elnökévé, Korányi Frigyes dr. báró osztálytanácsost igazgatósági rendes taggá és Agoraszó Miklós dr. osztálytanácsost az igazgatóság póttagjává nevezte ki.

Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter ugyancsak az említett törvényben biztosított jogánál fogva Bartók József dr. földmívelésügyi államtitkárt az intézet alelnökévé, Szonjas Lajos dr. miniszteri ta-

nácsost igazgatósági rendes taggá és Koós Jenő dr. osztálytanácsost igazgatósági póttaggá nevezte ki.

Dessewffy Aurél gróf titkos tanácsos bejelentette, hogy az alapítók az igazgatóság tagjaivá a következőket neveztek ki: Bernát István, Imrédy Kálmán udvari tanácsos, Burghardt-Bélaudrány Konrad főrendiházi tag, Károlyi Mihály gróf országgyűlési képviselő, Rubinek Gyula, az O. M. G. E. igazgatója, Rudnyánszky Béla dr., Seidl Ambrus miniszteri tanácsos, Semsey László dr. gróf országgyűlési képviselő és Wekerle Sándor titkos tanácsos. A felügyelő-bizottság tagjaivá Hadik Béla gróf javaslata alapján a közgyűlés a következőket választotta meg: Babits József udvari tanácsos, Förster Aurél országgyűlési képviselő, Hellebronth Kálmán és Simon Ignác.

Az ekképpen megtörtént megalakulás után Dessewffy Aurél gróf titkos tanácsos mondott köszönetet a kormánynak és az illetékes minisztériumok főtisztviselőinek. Teleszky és Bartók államtitkároknak, a kik az előkészítés munkájában nagy ügybuzgóságot s jelkéséget tanúsítottak. Különösen köszönetet mondott azután a kormánynak azért, hogy ennek a nagyjelentőségű birtokpolitikai akciónak kezdetét a kezébe vette, nagy előrelátással vezette és a megvalósulásig juttatta. Lukács László pénzügyminiszter, elnök a maga és Serényi Béla gróf nevében megköszönte az elismerést és köszönetet mondva egyúttal mindazoknak, a kik az intézet megalakítása körül fáradoztak, az alakuló közgyűlést bezárta.

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Pap Géza országgyűlési képviselőt az intézet ügyvezető-igazgatójává nevezték ki.

X. Pius pápa és az ünnepek.

Budapest, aug. 8.

A katolikus világra nem a legjobb hatást tette a pápának az ünnepek kevesbitésére kiadott motu proprioja. Nemcsak a megokolást tartják hibásnak, de egyenesen attól is tartanak, hogy a vallásnak erkölcsi értéke alább száll azzal, hogy az ünnepeket maga a pápa jelenti ki szükségtelenségnek.

A szociális gondolkodás nagyot változott az utóbbi időkben és a pápa, ha még csak ott van, hogy minél több időt kell biztosítani a munkára, nagyon elavult gazdasági ismereteket árult el vele. Ma már a munkás követeli, hogy szórakozásra is legyen ideje a pihenésen kívül. Ma a szociális ideál: 8 óra munka, 8 óra pihenés és 8 óra szórakozás. Ezért rendezik a sztrájkokat s nem azért, hogy minél több ideig dolgozhassanak. A munka szabadságát el nem ismerik, a teljesítmény megállapítását, sőt az akkord-munkát is elítélik. Azért a pápa a munkás tömegeket aligha vezeti vissza az egyházhoz azzal, hogy az ünnepeket eltörölve, alkalmat ad a hosszabb ideig való munkára. Még a keresztényszocialisták sem fognak ezért lelkesedni, a gyakorlati lelki pásztorok pedig arra hivatkozhatnak, hogy sürgős munka idején, például aratáskor, eddig is szokásos volt a vasárnapi munka alul a fölmentés és e dispenzációs jognak okos fölhasználásával elkerülhetne volna a pápa, hogy az ünnepek eltörlésével maga állítson példát az egyházi intézmények fölöslegessé deklarálására.

Ezért a püspökök Magyarországon is élni fognak a joggal, hogy kérelmezhesék az eltörölt ünnepeknek továbbra való megtartását. Az őszi püspöki tanácskozás valóságosan az összes mai ünnepek megtartását fogja kérni azon a címen, hogy népiünk valóságos érdekeiben áll a dogmatikai jelentőséggel bíró ünnepek változatlan megülése. Így a karácsony, husvét és pünkösd második napja annyira hozzá tartozik e fő ünnepek jellegéhez, hogy a keresztény érületnek, ennek a nagy erkölcsi erőnek valóságos megrázkodtatásával járna a második ünnepnap elhagyása.

Mennyi poézis, mennyi kedves emlék fűződik ez ünnepekhez. Ezek és ezek szívében kelti föl a szunnyadó vallásos érzést a karácsonyfa és a föltámadás. Ez ünnepeket egyszerű vasárnapokká még X. Pius pápa sem teheti. Ugyanez áll az Urnapjára is, melyet szintén vasárnapra helyezett át a pápa azzal a szerencsésnek nem mondható motu proprioval. A katolikusoknál az Oltáriszentségnek kultusza ujabban még emelkedőben is van. Nagycsütörtök helyett éppen ez okból tételt Urnapja pünkösd utánra, hogy fontosságának megfelelő ünneplést adhassanak. A tavasznak virágpompája, a buzavirág, a róza, a hársfa, a fehérliliom poetikusan ünneplésük a körmenetet s noha vasárnap is nyílik a virág, az Urnap hangulata hozzá nőtt a külön csütörtöki ünneplés.

A Mária-ünnepek közül az eltörölni szándé-

kolt Nagyasszony- és Kisasszony-napja valósággal nemzeti ünnepei a magyar katolikusoknak. Augusztus 15-én ajánlotta föl a jámbor legenda szerint Szent István király a Nagyasszonynak koronáját és országát. E napon halt is meg a szent király és a Boldogasszony tiszteletére általa épített székesfehérvári bazilikában temettetett el. A „Magyarok Nagyasszonyának“, a Magna Domina Hungarorumnak ünnepét ki sem lehetne irtani Magyarországról. És mily nagy ájtatossággal ülik meg az ünnepeket a kegyhelyeken. Tavaly egy „szabadgondolkodó“ elment Mária-Pócsra... és csak csodálni tudta a nép hitét, buzgalmát. Mi lenne, ha ez ünnepeket a pápa törölné el?

A dogmatikusok viszont azt is furcsának találják, hogy a pápa meghagyja Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepét, de megszünteti Jézus fogantatásának ünnepét, meghagyja a körülmételeknek (új esztendő) és a napkeleti mágusoknak ünnepét (a vizkeresztet), a mi logikailag legalább is furcsa, mert e két ünnep jelentőségben nagyon alatta marad a gyümölcstől, a nagyasszony-nap, kisasszony-nap és urnap misztériumainak.

Szent István napja magyar nemzeti ünnep és föntartása teljesen a magyar püspököktől függ. Ezért kétségtelen, hogy a nép ősi szokása a motu proprio után is változatlanul megmarad.

A római ritusok kongregációja ugyan már több, a pápa által eltörölt ünnepek liturgikus megülése iránt határozott, vagyis a misében és breviáriumban a rubrikákat megállapította, de hiszen ez ünnepek jelentősége nem a rubrikákban, hanem a hivatkozott hatóságban nyilatkozik meg.

E külső nyilvánulása az ünnepek dogmatikus értékének kapcsolatos azoknak erkölcsi tartalmával. Ez a hozzájuk fűzött vallásos érzés nem gyengülhet az ünnepek eltörlésével a változó szociális irányok kedvéért sem. És a pápa is helytelenül cselekedett, nem a hitetlen szociálistákat tette újra hívökké, hanem fölbuzdította őket a további ostromra. Remélhetőleg a püspökök, a mint a „Netemere“ proprioval tették, ennél az új proprioval is helyre hozzák a pápa hibáját.

Az edelényi rablógyilkosság.

Miskolc, aug. 8.

(Saját tudósítónktól.) Az edelényi utszéli csárdában meggyilkolt áldozatok csöndesen pihennek a temetőben, a halálra sebzett fiatal leány harmadfél napi kinlódás után ma este szintén meghalt a miskolci kórházban. A csendőrség és hatóságok lázas buzgalommal dolgoznak a véres eset szálainak kibogozásán. Keresik a tettest vagy tetteseket, a kik a hátborzongató büntetést nem annyira ördögi fufanggal, mint inkább vadállati kegyetlenséggel elkövették. A gyanu szálai egyre jobban fojtogatják a kono-kul tagadó Regula Edét, a kire lesújtó vallomást tett az édesapja, továbbá egy miskolci borbélyműhely személyzete s a kit Miskolcon, a hová ma Edelényben vitték, a főügyész letartóztatott. A véres rablógyilkosságnak, mely egyre fokozódó izgalomban tartja az egész vármegyét és a vizsgálatnak újabb részletei ezek:

A nyomozás.

A nyomozás során újabb bűnjelre akadtak a gyanúsított Regula Ede ellen. Megirtuk ma, hogy a meggyilkolt csárdás holtteste mellett találtak egy Sajóecsegről Edelénybe szóló harmadik osztályú vasuti jegyet. Regulát ugyanis azzal gyanúsítják, hogy szombaton délután Sajóecsegen járt és ott cinkostársával találkozott. Ez azonban csak föltevés volt. Ma aztán Regulánál is találtak egy vasuti jegyet, a mely azonban Edelényből Miskolcra szól. Regula a jegyek dolgában nem tud fölvilágosítást adni s most már viszont azt hiszik, hogy Miskolc és Edelény közt egy közbeeső állomáson találkozott a bűntársaival.

A csendőrség újabb bizonyítékokat keres. Ma reggel újra átkutatták a Boldva-patak medrét és közvetlenül a csárda előtt, azon a helyen, a hol a fontos bizonyítékként szolgáló baltára akadtak, egy harminchatos bőségű férfigallért találtak, a melyen vérnyomok láthatók. A csendőrök azt hiszik, hogy ez a gallér Regula Edé, a ki sovány ember és azért hajította a gallért a vízbe, hogy a rajta lévő vérnyomok el ne árulják.

Abban a baltában, a melyet tegnap a Boldvában találtak, Regula apja a saját baltáját véli fölismerni benne, de csak véli. A velük egy udvarban lakó *Kerékgyártó* nevű hentesmester azonban határozottan az öreg Regula tulajdonának ismerte föl. Az apa mindössze annyit tud, hogy a fia szombaton este otthon volt Edelenyben. A gyanúsított fiu tagadja ezt, de alibit nem tud bizonyítani. Ellene bizonyít egyébként még több dolog. Így megtalálták nála a véres nyakkendő is, a mely állítólag a gyilkosság alkalmával volt rajta, a mikor pedig levétköztették, véres volt a melle és a karja is több helyen. Regula azt mondja, hogy a nyakán volt egy pattanás, az vérezte be. A ruháján és a cipőjén is véryomok voltak. Regula a fogságban igen nyugtalan, rosszul alszik. Ha azonban a vallatásra kerül a sor, akkor tagad mindent, bár többször ellenmondásba is keveredett már.

Érdekesekek és igen terhelvek Regula Ede miskolci tartózkodásának részletei. Megirtuk már, hogy Miskolcon jelentkezett egy borbélymester, a ki elmondta, hogy vasárnap reggel egy idegen járt nála, a kire teljesen ráillik Regula személyleírása. A borbély Polcz István. Nála beretválkozott a gyanús idegen. Ott volt ugyanakkor egy *Balogh* nevű edelényi szabó is, a ki újságolta a szörnyű esetet, melynek hallatára az idegen a tulajdonos és a személyzet előtt igen izgatottan viselkedett és így szólt:

— Borzasztó! Egy nap nem vagyok otthon és már milyen dolgok történtek! Szegény Giza... nem, Ilona. Tegnap még beszélgettem vele, azt mondtam, ma estére otthon leszek és újra beszélgetünk...

Regula ugyanis, a mint már kiderült, udvarolt a csinos leánynak.

Az idegen izgatottsága a beretválkozás folyamán egyre növekedett s ellepte a veríték, a minek szagát a segéd nem állhatta, azért sietett a beretválással. Az idegen aztán azt a szándékát fejezte ki, hogy mosakodni akar, és fölállt. Ekkor jobban szemügyre vették és látták, hogy nadrágja térdig sáros, holott az idő szinte tikkasztóan száraz már napok óta. Az inas az üzlet hátsó részében levő külön helyiségbe vitte és állandóan figyelte, ki ekarta a cipőjét tisztítani, de az idegen nem engedte, hanem maga látott hozzá. Egész doboz cipőkenőcsöt elhasznált s *cipője orráról a véruomot körmeivel vakarta le.* Azután csomagjából, melyben két új gallér és egy barna nyakkendő volt, kivett egy gallért, hogy föltegye. Az inas ekkor látta, hogy nyakán a jobboldalon háromujnyi szélességű sötét sáv van, melyet aludt vérnek nézett, de lehetett véres kéz nyomá is. Az inas fi gyelmeltette a sávra, mire az idegen újabb vizet kért és erősen mosta a véres helyet. Az inas szavai szerint a vendég ujjai csak úgy ugráltak az izgatottságtól, mikor az új nyakkendőt felkötötte. Aztán lázas sietséggel csomagolt, *az inasnak egy korona, a segédnek negyven fillér borra-ralót adott s a beretválkozásért egy koronát fizetett, szóval annyit, a mennyit csak sokpénzü ember szokott adni.* Az inas a vizsgálóbíró előtt mindezt ismételte. A csendőrök Regula fényképét ma délután fölmutatták Miskolcon a borbélyüzletben, a hol az *egész személyzet ráismert benne a gyanús idegenre.* A nadrág alkalmasint a pincébe mázsáskor lett poros, majd a patakbán vizes, így könnyen megmágyarázható a nadrágon levő sár. Megállapították továbbá, hogy az ütést a nyakára Czeizler Gizellától kapta, a ki kezével védekezett a másodsor és harmadszor rázuhanó fejszecsapás elől.

Regulát, a ki mindezt tagadja, a csendőrök ma délután félöt órakor Edelenyből parasztszekéren Miskolcra vitték az ügyészségre. Este hétkor érkeztek meg. Újokban nagy néptömeg követte, mely állandóan szidta Regulát. A csendőrök innen Sajóecsegre mentek, a hol a cinkosokat keresik. Tegnap elfogtak egy bojtárt, majd meg egy ácsmunkást, de mind a kettőt szabadon kellett bocsátani, mert kiderült, hogy semmi közük sincs a véres bűntetthez. A miskolci detektív az ácsot újra elfogatta, de az ács megint csak kiszabadult.

A nyomozó hatóság ma intézkedett, hogy Regula Ede menyasszonyánál, *Zsóka* Teréznel. Gyagyátoron is házkutatást tartanak. Regula Ede ugyanis állítólag azért követte el a gyilkosságot, hogy pénzhez jusson és ilyen módon feleségül vehesse *Zsóka* Terézt. Ezenkívül ma több edelényi embert is kihallgattak több-kevesebb gyanús körülményre, de a

kihallgatás után *valamennyi vallomás jelentéktelennek bizonyult.* *Zsóka* Terézt is kihallgatták. Azt vallotta, hogy volt ugyan nála Regula, a völegénye, pénzt is látott nála, de hogy honnan vehette, azt nem tudja s nem is kérdezte tőle, mert még nem voltak olyan bizalmasak egymáshoz. A gyagyátoron *Zsóka*-házban tartott kutatás egyébként nem járt számottevő eredménnyel.

Újabb bizonyítékok.

Buluovszky Gusztáv főügyész elrendelte az edelényi rablógyilkosság elkövetésével mind több alappal terhelt Regula Ede asztalossegéd *letartóztatását.* Regula eddig csak csendőri őrizetben volt. Regula, a kit megerősített csendőrfelvezetellel az edelényi őrsről a miskolci ügyészség fogházába szállították, rendületlenül tagad és azt hajtogatja, hogy a gyilkosság éjjelén Miskolcon időzött, bár a kihallgatott szemtanúk ugyanakkor Edelenyben látták. Ismételtén kihallgatott atyja a bűnjelül szolgáló baltát most már *határozottan a magáénak mondja* és a legújabb bizonyítékok is *majnem bizonyossá teszik, hogy Regulának bűntársa is van.* A Polcz-féle borbélyüzlet személyzetét ma kihallgatták. Azt vallották, hogy Regula Edének az üzletbe lépését megelőzően egy, ugyancsak edelényi lakos jött az üzletbe borotválkozni, a ki a rendkívül izgatottan belépő Regulával föltűnően tendenciózus beszélgetést folytatott a megelőző éjjeli gyilkosságról, olyanformán, *mintha mindkettőjükre az érdektelen kíváncsiskodó bennomását tenné az eset.* A bűntársat energikusan nyomozzák.

A harmadik áldozat.

A miskolci Erzsébet-kórházban a halállal vívódó Czeizler Gizellának ágya mellett állandóan ott volt édes anyja. Ma délből *Buluovszky* főügyész *Singer* orvossal kísérletet tett, hogy a leányt valamiképp beszédre bírja, de sikertelenül. Ceruzát adtak a kezébe és papírozt tettek elébe, hátha le tud valamit írni; hasztalan. A kórházban állandóan mellette voltak a hatóság emberei, hátha szól valamit, a mi összefüggésben van a rémes ügyvel. A leánynak azonban eddig minden szava ez volt:

— Mama, mama, segítség, jai!

Ma este hét órakor azután, anélkül, hogy eszméletét egy pillanatra is visszanyerte volna, *meghalt.*

Buluovszky főügyész holnap Czeizler Gizella holttestéhez kísérteti Regulát. Nagy hatást és fontos eredményt vár ettől a tetemrehívástól.

TÁVIRATOK.

Az albánok.

Konstantinápoly, aug. 8. A lapok szerint a minisztertanács elhatározta, hogy az ürüadó leszállítását, a melyet a malisszoroknak engedélyezett, egész Albániára kiterjeszti. A mintegy 300 mirditára vonatkozóan, a kik a külföldön tartózkodnak, ugyanugy fognak eljárni, mint a malisszorokkal szemben, föltéve, hogy visszatérnek. A *Jeni Gazetta* szerint Valona, Argirokasztró és Kirca környékéről az ott lakó albánoktól a porta különböző kívánalmakat tartalmazó memorandumot kapott. Az összeütközések Valona táján állítólag még tartanak. Koricában az ostromállapot kihirdetése folytán a nyugalom helyreállt. A malisszor-kérdés elintézése folytán elhatározta a hadügyminisztérium, hogy egyelőre nem küld több csapatot Albániába.

Konstantinápoly, aug. 8. Minthogy Malissa vidékén a helyzet már nem fenyegető, elhatározták, hogy az ottani csapatok egy részét Dél-Albániába küldik. A belügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint a malisszorok tömegesen térnek vissza.

Konstantinápoly, aug. 8. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint a Szelcénél körülzárt fölkelők is megadták magukat és kiszolgáltatták fegyvereiket.

Konstantinápoly, aug. 8. Tuziból érkező jelentések szerint 2000 fölkelő odaérkezett, kiket ünnepies fogadásban részesítettek, melyben a mohamedán lakosság is résztvevett.

Bécs, aug. 8. A *Fremdenblatt*, a külügyminiszter hivatalos organuma holnap számában az albániai helyzetről a többi közt ezeket írja:

Több hónapig tartó zavargás és küzdelem után most nyugalom költözik a malisszoroklakta vidékekre. A ki, miként Ausztria és Magyarország, az erőteljes Törökországban látja Európa politikájának egyik sarkkövét, bizonyára aggodalommal nézte, a midőn ez év tavaszán a malisszorok fölkelésében újabb for-

radalmi mozgalom mutatkozott. A tavasz elején a dolgok már-már oly fordulatot vettek, hogy *komoly bonyodalmak lehetőségére is kellett gondolni.* Szerencsére megakadályozta az ottomán kormány politikai belátása az ily eshetőségek bekövetkezését. A malisszorok fölkelése a porta és a fölkelők között létrejött közvetlen megegyezés útján elintézését nyert. A malisszorok visszatérnek hazájukba s utjukban az a kivánság kíséri őket, hogy jólétüket misem zavarja. A dolgok mai alakulata szerint a specifikálás munkája Törökország megújodása korszakának egyik epizódja, a melyet talán meg lehetett volna rövidíteni, ha Konstantinápolyban, valamint a nehézségek színhelyén az államférfiui belátás azonnal érvényesült volna, de mindenesetre oly epizód, a melyből örvendetes reményt lehet meríteni a Törökország és a fönnállására nézve oly fontos alban elem közötti további viszonyra. Ha a szkutari hegységben a nyugalom újból helyreáll, a török kormány a most higgadtsággal kezdett békitő munkát, melynek nagy jelentőségéről meggyőződött, nyugalommal fejezheti be. Az epizód kedvező eredményére kedvező hatással volt a hatalmak között fönnálló bizonyos nagyobb szolidaritás, tekintettel a legutóbbi eseményekre. Az európai hatalmaknak ez az egyetértése, a többi között a Montenegróval szemben tanúsított magatartásban is kifejezésre jutott, mely ország súlyos viszonyok között volt és melynek uralkodója végül megfelelt az összes hatalmak *konciliáns tanácsainak*, a melyeket egyhanguan az az óhajttal hatott át, hogy a béke és a státuszkvó óvassanak meg. Törökország, a melynek a legutóbbi nehézségek megszüntetése alkalmából szerencsét lehet kívánni, ha továbbra is az okos bekülvékenység útján fog haladni, abból csak újabb erőt merit.

Változás az amerikai diplomáciában.

Washington, aug. 8. Taft elnök a diplomáciai változásokra vonatkozó javaslatot terjesztelt a szenátus elé. E szerint *Leishmann*-t berlini nagykövetté, *Jackson*-t pedig a balkáni államok követévé nevezik ki.

Az angol parlamenti helyzet.

London, aug. 8. (Saját tudósítónktól.) Az alsóház tegnapi ülésén *Balfour* tudvalevően rosszaló indítványt tett a kormány ellen. Az indítványban azt mondja a többi közt, hogy a miniszterek visszaéltek azokkal a jogokkal, a melyek őket, mint a korona tanácsadóit illetik, s ez által tullelték magukat az alkotmányon. Késő este került a kérdés szavazásra s a ház *365 szavazattal 246 ellen elvetette Balfour* indítványát.

London, aug. 8. *Asquith* miniszterelnök orvosi tanácsára egy-két napig távolmarad az alsóház üléseitől, minthogy légszűrőhurutban megbetegedett és a tegnapi beszéd után szükséges, hogy néhány napig kimélje magát.

London, aug. 8. Az alsóház mai ülésén, *Hugh Cecil* lord azt ajánlotta, hogy a lordok által elhatározott módosítványok tárgyalását halasszák el három hónapra és referendumot ajánl *Lansdowne* lord pótindítványairól. Bár *Cecil* lordot, a ki az alsóházban június 24-ikén lejátszódozott zajos jelenetekben kiváló részt vett, ma a ház zavartalanul hallgatta végig, a kormány ellen irányuló támadásai mégis élénk ellentmondást keltettek a kormánypárton. *Carson* konzervatív kijelenti, hogy a nacionalisták kezdettől fogva urai voltak a helyzetnek. Az alsóház nem saját akaratára szerint járt el, ugyszintén sem a kormány, sem a korona. A lordok háza is megszűnt saját akaratát után indulni, attól a pillanattól kezdve, hogy *Asquith* miniszterelnök *zsaroló leveleit* elküldötte az ellenzéknek. (Helyeslés a konzervatívoknál. Ellenmondás a kormánypárton, mely azt kiáltja: *Visszaszívni, visszaszívni!*) *Carson*: Én nem vonok vissza semmit! Állításaimat megismétlem. Egy liberális képviselő azt kéri az elnöktől, megengedhető-e a *zsaroló* kifejezés. Az elnök kijelenti, hogy *zsaroló* nem szép szó. (Derütség), de nem tartja házszabályellenesnek.

Carson ama kérdésére, vajjon értesítették-e november havában a királyt arról a tényről, hogy a kormány a parlamenti javaslatot a homerule keresztülvitelére akarja-e fölhasználni, *Curchill* miniszter kifejti, hogy a királyt novemberben teljesen tájékoztatták a politikai helyzetről, ugyszintén az állam különböző pártjai közötti vitás ügyekről, melyek közül tagadhatatlanul legjelentékenyebbek egyike a homerule.

Az új párisi török nagykövet.

Konstantinápoly, aug. 8. A török kormány közölte a francia kormánnyal, hogy a nemrég hirtelen elhunyt *Naun* basa párisi török nagykövet he-